

Zeki Ârif Ataergin

Onaylayan Administrator
Çarşamba, 23 Mayıs 2007

Â Â Â Â 1896-1964)

Â

Â Â Â Â Zeki Ârif Ataergin, 1896 yılında İstanbul'da doğdu. Babası Â¼nÂ¼ bestekâçr ve kâçnunÂ© Hacı Ârif Bey'dir. Asıl Zeki oldu halde Zeki Ârif adıyla tanınmıştır. Ataları, Zindankulesi civarında tâ¼rbesi bulunan "Sâçdâçt-ý Hâ¼seyniye"den Cafer soyuna dayanıyor. İlk Â¼ðrenimini Bepiktab'taki "Â¼fitab-ý Maarif" okulunda yaptıktan sonra Vefa Â¼dadisi'ni bitirdi. Yâ¼ks Â¼ðrenimini İstanbul Hukuk Fakâ¼ltesi'nde tamamladı. Babası Yemen'e tayin olunca ailesi ile birlikte bir sâ¼re Sana'da kaldı. Adliye teþkilatında Â¼þebitli gâ¼revlerde bulundu, hakimlik ve avukatlık yaptı. Son gâ¼revi Fatih noterliði idi ve buradan emekli oldu. 5 Ocak 1964 gâ¼nÂ¼ vefat etti, Karacaahmet Mezarlýðý'nda topraða verildi.Â

Â Daha Â¼ocukluk yapýnda babasının mâ¼sikÂ© dâ¼nyasında sanatýmýzý yakýndan tanýmýþ olan Zeki Ârif Bey, TanburÂ© KemenÂ¼şeci VasilÂçki, UdÂ© Nevres Bey, Hanende Hâ¼sameddin Bey, Leon Hancıyan, Ahmed Irsoy, BestenigÂçr Ziya Bey, Hâçfýz Osman gibi Â¼nÂ¼ ustaları tanýyarak mâ¼sikÂ© zevkini geliptirdi. Babası Hacı Ârif Bey hemen hemen her toplama oðlunu da gâ¼tâ¼rÂ¼ ve mâ¼sikÂ©mizi yakýndan tanýmasýný isterdi. Daha bep-altý yaptýnda iken babasýndan meþke babası olarak "Doðru sâ¼yle sever misin ?/Sevdiðimi bilir misin ?"kantosunu ile bazý hafif eserlerle biraz Kâçnun Â¼şalmasýný Â¼ðrenmiþti. Bu yıllarda babası en yakýn dostu ve komþusu olan Ra¼f Yektâç Bey'e gâ¼tâ¼rerek "Kim bu biliyor musun ?" demiþ, Â¼sucuð yakýndan tanýyan Ra¼f Yektâç Bey de TanburÂ© Zeki Mehmed Aða gibi olacaðýný sâ¼ylemiþ. Zeki Ârif Bey'in Sipihr makamý yapmýþ oldu takýmý yıllarca eski İstanbul Radyosu'nda Darâ¼ttalim heyetinden dinleyen Ra¼f Yektâç Bey Â¼şok duygulanı heyecanlanarak, "TanburÂ© Zeki Mehmed Aða olmadý ama bestekâçr Zeki Ârif oldu" demiþ. Bir bapka gâ¼n Beylerbeyi'nde Âçeskâ¼dar'a gelinceye kadar bu eserlerden bir ka¼şýnýn bizzat kendi sesinden dinlemek istemiþ ve Â¼şok takdir etmiþtir.Â

Â Uzun sâ¼re Hacı Kirami Efendi ile Lâçmekâçni Mustafa Efendi'den mâ¼sikÂ© dersleri aldı. Hacı Kirami Efendi'den Sâ¼znÂ¼ Hâ¼seyni, Hicaz, Nihavend fasýllarýný Â¼ðrendi; dinÂ© mâ¼sikÂ© bilgisini de ilerletti. Biraz ilerledikten sonra babası Hacı Ârif TanburÂ© Cemil Bey, SanturÂ© Edhem Efendi, KemanÂ© Aleksan Aða, Hacı Kirami Efendi, Hâçfýz Ýsmail ve Karcýðar Mazhar Bey'in yaptýðý fasýllara katýlarak repertuarýný olduk¼şa geniþletti.Â

Â Babasının Â¼lâ¼mâ¼nden sonra kemanÂ© Seyyid Abdâ¼lkadir Tâ¼re ile tanýptý ve bu tanýpma onun sanat hayatýnda bir dâ¼nÂ¼m noktasý oldu. Abdâ¼lkadir Tâ¼re'den aldýðý ilhamla bapta DilkeþhÂçveran makamý olmak Â¼zere, Â¼zellikle eski ve unutulmaða yâ¼z tutmuþ makamlara eðildi. Sipihr ve Evc-Mâçye makamlarý Â¼zerinde durdu bu tâ¼r makamlarýn sadece ikisidir. Bu gibi makamlardan hayli eser besteledi. Bir sâ¼re "Darâ¼l-Mâ¼sikÂ©"nin icrâç heyetinde bulduktan sonra Darâ¼ttalimi Mâ¼sikÂ©ye girdi ve burada Â¼ðretmen olan Ýsmail Hakký Bey'i tanýdı. Âçeskâ¼dar'a tabýndýktan sonra Ýsmail oðlu Sadi İþýlay'la tanýptý. Sadi İþýlay o zamanlar Ýbrahimpapa civarýndaki Þehzade Ziyaeddin Efendi'nin konaðýna devam etti. Buraya Zeki Ârif Bey'i de gâ¼tâ¼rÂ¼ beraber fasýllara katýlýrlardı. Faslı Hoca Ziya Bey yâ¼nettiðinden, ses mâ¼sikÂ©mizin bâ¼yÂ¼k ustasýndan Â¼şok yararlandı. Konaða devam ettiði yıllar iâ¼şinde Uþpak,Â

Â Mâçye, Segâçh, Nihavend, Neveser, SultanÂ©-Yegâçh, Ferahfeza, Karcýðar, MahÂ¼r, Irak, Ferahnâçk, Hicazkâçr, Sâ¼zidil Þedd-i Araban, Neva, Evc ve Rast fasýllarýný Â¼ðrendi. Sonraları Darâ¼lelhan'a kaydolarak Hoca Ziya Bey'den yararlanmayý sâ¼rdâ¼rdâ¼.Â

Â Bestekâçrlyða Hoca Ziya Bey ile Abdâ¼lkadir Tâ¼re'nin ýsrar ve teþviki ile baþladı; Ra¼f Yektâç Bey ve Ahmed Irsoy'dan yâ¼rdâ¼. Birka¼ş denemeden sonra DilkeþhÂçveran takým ile Mâçye, Irak, Sipihr ve MahÂ¼r-Buselik makamlarýndan bestelediði eserler birbirini izledi. NasÂ¼hi þeyhi Kerameddin Efendi ile dostluk ve yakýnlık kurarak onun Tasavvuf vadisindeki engin kâ¼ltâ¼râ¼nden yararlandı. Pek Â¼şok eserinin sâ¼zlerini Kerameddin Efendi'nin sâ¼ylemiþ oldu þiirlerden se¼şti. Zeki Ârif Bey ayrıca resim sanatý ile de uðraþmýþ, gâ¼zel eserler ortaya koymuþtur.Â

Â Kendisini tanýyan ve ders almýþ olan kimselerin ortak kanýsý duygulu, alâ¼şak gâ¼nÂ¼llâ¼, gâ¼steriþi sevmeyen, terbiyeli, na Â¼şlebi miza¼şlý, dini bâ¼tâ¼n, Tasavvuf kâ¼ltâ¼râ¼ zengin bir kimse oldu noktasýnda birleþir.Â

Â Bir bestekâçr olarak eserlerindeki melodi zenginliði baplyca Â¼zelliðidir. Eserlerinin icrâçsýnda gâ¼â¼şlâ¼ ve oynak bir hanÂ¼şerenin gerektiðine inanýlýr. Â¼ðrencisi Dr. Alaeddin Yavap¼şa, onun sanatýný bu isabetli câ¼mlelelele yorumlamýþ: ". . . T Mâ¼sikÂ©si bestekâçrlyðý yâ¼nÂ¼nden onun mevkii Â¼lâ¼şlâ¼lere syðacak cinsten deðildir. Rahmetli Neyzen Tevfik bile bir gâ¼na-Senin yerin Dellâçl-zâçdelerin yanýnda-demiþtir. "

Â "Tâ¼rk Mâ¼sikÂ©si'ni sevenler arasında ismini gâ¼nÂ¼llere iþleyen Selâçhaddin Þýnar, beste vadisindeki duygu ve his kalýplarýný kendisine Zeki Ârif Bey'in Â¼zerinde yarattýðý tesirle a¼şýldýðýný, ona duyduðu derin bir hayranlýðýn ifadesi iâ¼şir zaman hissas etmiþtir. O Tâ¼rk Mâ¼sikÂ©si bestekâçrlyðý iâ¼şin iâ¼zumlu bâ¼tâ¼n partlarýn þahsýnda topladýðý son bestekâçr bestecilerimizin kolay ve harcýâçlem yolu se¼şme Â¼basý yanýnda Zeki Ârif Bey Sipihr, DilkeþhÂçveran, Evc-Mâçye, Evc-Buselik, MahÂ¼r-Buselik gibi ancak mâ¼zik kâ¼ltâ¼râ¼ geliþmiþ kimselere hitab edebilen nadide makamlarda, seleflerinin tesirinden azâçde, belirli Â¼zellik tabýyan Â¼şok olgun eserler vermiþtir. Eserlerinde daha ilk bakýpta alýþýlmamýþ bir melodi zen

göze   sarpar. Türk M  sik  si beste şekillerinin en k         olan  ark ylarda dahi,  ed ve modülasyon bakımında hayale gelmeyen sürprizler yapm p ve bu sürprizleri müstesna kabiliyetinin kendisine verdiği büyük maharetle, en ufak aksakl da meydan bırakmayacak derecede birbirine yak pt rm pt r. Ypte b  y kl   de buradadır. 

  Hanende olarak da eski tarz söyleyip usl   bunun ve Gazel formunun son ustasıydı. Zengin oktavl , pest ve tiz perdeleri aynı g   te, parlak bir sesi vardı. 

  Burhaneddin  kte'nin ifadesine göre, Gazel okuduđu zamanlar tiz perdelerde sazlar bazen kar yl k veremezlerdi. Gerçekten de Zeki  rif Bey'in bir   ok eserinde gazel formunun renk ve motiflerini bulmak mümkündür. Kendi usl  b anlayıp içinde ve icr  tekniđine göre bestelediđi i  in, eserlerinin g    olduđu bilinir. 

  Zeki  rif Ataergin peprev, saz semaisi, Beste, Ağır ve Y r k Semai, Tevbih, Y chi,  ark  olmak üzere iki yüz'e yakı bestelemiştir. 

  G    nota bilgisi olduđu için eserlerini kendisi notaya alm pt r. 